

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği**Sunuş**

Değerli Üyelerimiz,

Birliğimizin 29 Nisan 2003 tarihinde yapılan 3. Olağan Genel Kurulu'nda seçilen Yönetim Kurulumuzun, üyelerimizin Birlik çalışmalarına katılımını ve katkı sağlamasını çok önemseydiği, sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere yapılan çalışmalara üyelerimizin ve ilgili diğer kurumların aktif katılımının sağlanmasına özel önem verdiği bilinmektedir. Birliğimiz, sermaye piyasasının sorunlarına geniş katılımı ile çözüm önerileri geliştirmek amacıyla çeşitli konularda çalışma grup ve platformları oluşturmuştur.

Üyelerimizin ve ilgili diğer kurumların aktif katılımıyla zenginleştirilen çalışma grup ve platformlarında, karşılıklı fikir ve görüş alışverişleri çerçevesinde gerçekleştirilen toplantılar sonucunda, "Sermaye Piyasasında Güven Unsurunun Pekiştirilmesi", "KOBİ'lerin Finansmanı", "Vergi ve Teşvik", "Borsaların Özelleştirilmesi" ve "Haksız Rekabetin Önlenmesi" konularında ilk raporlarımız hazırlanmıştır.

Çalışma grup ve platformları tarafından hazırlanan raporlarda sektörümüzün öncelikli sorunları üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunlar, Birliğimizin birinci paket önerileri olarak kabul edilmelidir.

Yönetim Kurulumuz tarafından değerlendirilen ve benimsenen raporlar başta Sermaye Piyasası Kurulu olmak üzere ilgili tüm karar mercilerine iletilmektedir. Bu kapsamda, raporların sonuçları, 7 Temmuz 2003 tarihinde Birlik merkezinde gerçekleştirilen 7. Üye Toplantısında, siz değerli üyelerimizle paylaşılmış, 8 Temmuz 2003 tarihinde düzenlenen Basın Toplantısı ile de kamuoyuna sunulmuştur. Birliğimiz bu görüş ve önerilerinin takipçisi olacaktır.

Mevcut çalışma gruplarımız görevlerini tamamlamaya başladılar ancak, sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin geliştirilmesi, sektörümüz sorunlarının çözüme kavuşturulması amacıyla yeni gruplar oluşturarak çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Saygılarımla,

Müslüm DEMİRBİLEK
BAŞKAN

Birlik'ten Haberler

Çalışma Grup ve Platformlarının Raporları Üyelerimiz ve Basın ile Paylaşıldı

Birliğimizce sektörümüzün öncelikli sorunları üzerinde yoğunlaşmak üzere kurulan çalışma grup ve platformlarının tamamlanan raporları 7 Temmuz 2003 günü düzenlenen 7. Üye Toplantısında üyelerimize sunuldu.

Birlik Başkanı Sn. Müslüm DEMİRBİLEK "Sermaye Piyasasının Geliştirilmesine Yönelik Vergi Düzenlemeleri Hakkında Rapor", "Sermaye Piyasasında Takas ve Saklama Güvenliğinin Artırılması ve Uyuşmazlıkların Çözümünün Hızlandırılmasına İlişkin Rapor", "İMKB Özelleşmesi Hakkında Rapor", "KOBİ Finansmanı ve

Borsa Dışı Teşkilatlanmış Piyasa Hakkında Rapor" ile "Sermaye Piyasasında Komisyon Uygulaması Hakkında Rapor" başlıklı çalışmalarda yer alan Birlik görüş ve önerilerini üyelerimizle paylaştı.

66 üye temsilcisinin katıldığı toplantıda, üyelerimiz çeşitli konularda görüşlerini de ifade etme olanağı buldular.

Öte yandan, bu raporlar 8 Temmuz 2003 tarihinde düzenlenen basın toplantısıyla basın mensuplarına da sunulmuştur. Söz konusu raporlara, Birliğimizin www.tspakb.org.tr adresli internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

Sermaye Piyasasında Güven Unsuru ve Yatırımcının Korunmasına İlişkin Görüşümüz

Yakın geçmişte bazı bankaların ortaklık hakları ile birlikte Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesi, bir süre önce de Aktaş Elektrik A.Ş., Çukurova Elektrik A.Ş. ve Kepez Elektrik A.Ş.'nin elektrik üretim, iletim ve dağıtımına ilişkin imtiyaz sözleşmelerinin iptal edilmesi, bu şirketlerin halka açık kısmına ait payları ellerinde bulunduran yatırımcıların haklarını kaybetmesine sebep olmuştur. Yatırımcıların haklarının korunması ve sermaye piyasasına olan güveni yıpratılan bu yapının değiştirilmesi amacıyla Birliğimiz aşağıda yer alan önerilerini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na iletmıştır.

1. Birliğimiz, Bankalar Kanunu'nda yapılacak bir değişiklik, bankaların Fon'a devrinde, hakim durumda olmayan ortakların hisselerinin devir dışında tutulması; bu değişiklik sırasında eski uygulamadan gelen aksaklıkların da düzeltilmesini sağlayacak hükümler eklenmesi görüşündedir.
2. İmtiyaz hakkına istinaden faaliyet gösteren halka açık anonim ortaklıkların kamu yararı gözetilmek suretiyle imtiyaz haklarının ortadan

kaldırılması durumunda da, halka açık hisse paylarını ellerinde bulunduran yatırımcılara çağrıda bulunulmak suretiyle, imtiyaz konusu faaliyetleri yürüten ve şirket aktifinde yer alan tesis ve taşınır taşınmaz malları devralan kamu kurum ve kuruluşlarına bu hisse senetlerini devretme hakkı tanınabilmesine olanak sağlayacak bir yasal düzenlemenin yapılabileceği kanaatindeyiz.

Yeni Düzenlemelere İlişkin Birliğimiz Görüşleri Kurul'a İletildi

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından hazırlanmış olan, "Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği" taslağı Birliğimizce incelenmiş, üyelerimizden gelen görüşler de dikkate alınarak oluşturulan önerilerimiz Kurul'a iletilmiştir.

Yabancı Yatırımcı İşlemlerinde Müşteri Kimlik Bilgileri

Yabancı yatırımcı işlemlerinde, emri ileten yabancı banka ve aracı kurumlardan yatırımcının kimlik bilgilerinin verileceğine ilişkin taahhütname alınmasında yaşanan sorunların çözümüne ilişkin üyelerimizden gelen görüşler dikkate alınarak oluşturulan önerimiz Sermaye Piyasası Kurulu'na iletilmiştir.

Müşteri Hesap Ekstreleri

Müşteri hesap ekstrelerinin aylık dönemler itibariyle gönderiminin zorunlu olmaktan çıkarılması veya gönderim döneminin 3 ayağa dönüştürülmesi ya da müşterilerin onayı alınarak ekstrelerin elektronik ortamda gönderilmesine ilişkin üyelerimizden gelen görüşler Sermaye Piyasası Kurulu'na iletilmiştir.

Komisyon Tarifesi Uygulamasında Değişiklik Yapıldı

Birlik Yönetim Kurulu'nca tüm sermaye piyasası araçlarının alım-satımında aracılık komisyonunun serbest kalması ve bu konudaki rekabet ihlallerinin Rekabet Kurulu'na intikal ettirilmesi yönünde sunulan öneriyi değerlendiren Sermaye Piyasası Kurulu, konuya ilişkin 26 Haziran 2003 tarih ve 33/766 sayılı kararı ile,

Komisyon oranının serbest bırakılması için komisyon iadesinin kademeli biçimde artırılmasına, asgari komisyon oranı olan binde ikinin ise bu aşamada korunmasına, bu çerçevede,

1.a) Aracı kurumların ikincil piyasada gerçekleştirecekleri hisse senedi alım-satım işlemlerinde müşterilerinden tahsil edecekleri aracılık komisyonu oranının, vergiler hariç binde ikiden az olamayacağına, ancak aracı kurumların söz konusu işlemlerden ay içinde

elde etmiş oldukları toplam komisyon gelirlerinin en çok %50'sini, ay sonu itibariyle belirleyecekleri müşterilerine komisyon iadesi adı altında geri ödeyebileceklerine,

b) Söz konusu uygulamanın 31.12.2003 tarihine kadar geçerli olmasına ve kararın Kurul'un Haftalık Bülteninde yayımlanmasını takiben başlanmasına, uygulamanın geçerli olacağı sürenin sonuna kadar geçecek döneme ait olmak üzere, Birliğimizce komisyon oranı ile ilgili piyasadaki uygulamalar, gelişmeler ve sonuçlarının değerlendirildiği bir rapor hazırlanarak Kurul'a iletilmesine, bunu takiben konunun Kurul'ca tekrar değerlendirilmesine,

c) Mevcut durumda alım satım aracılığı çerçeve sözleşmesi imzalamış olan müşterilerine ilişkin olarak, kurtaj tarifesi uygulamasında meydana gelen değişikliklerin müşterilere aracı kurumlar tarafından iadeli taahhütlü mektup yollamak suretiyle duyurulmasına,

2. Toptan satışlar pazarında yapılacak tüm işlemlerde komisyon oranının taraflar arasında serbestçe belirlenebilmesi hususunun aracı kurumlara duyurulmasına,

3. Özelleştirme İdaresi'nin Ulusal Pazarda özel emirle yapacağı tüm işlemlere ilişkin komisyon oranının taraflar arasında serbestçe belirlenebilmesine,

4. Promosyon kampanyalarında aracı kurumların uyguladıkları promosyon yöntemlerinin parasal değerinin hesaplanabilmesi, belli puanlama

sisteminin olması, aracı kurumların bütün ürünlerinin yanında hisse senedi işlemlerine de puan verilmesi ve komisyon iadesi tutarını aşmaması halinde, söz konusu uygulamanın aracı kurumların promosyon kampanyası düzenleyemeyeceklerine ilişkin Kurul'un 15.09.2000 ve 99/1520 sayılı kararı çerçevesinde değerlendirilmeyeceğine,

karar vermiştir.

Söz konusu Kurul kararının (c) bendiyle hükme bağlanan, kurtaj tarifesindeki değişikliğin, aracı kurumlarca müşterilere iadeli taahhütlü mektupla bildirilmesi yükümlülüğünün kaldırılmasına ilişkin olarak, Birliğimiz Kurul nezdinde girişimlerde bulunmuştur.

Birliğimizce, Kurul'a yapılan başvuruda, emek yoğun olan ve üyelerimize önemli mali külfet yükleyen söz konusu bildirim yükümlülüğünün, Birliğimiz tarafından ulusal çapta yayımlanan günlük iki gazetede ilan verilmek suretiyle yerine getirilmesi önerilmiş olup, Kurul tarafından;

a) Aracı kurumlar tarafından alım satım aracılığı çerçeve sözleşmesi imzalamış olan müşterilerine Kurulun Seri:V, No:6 Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğ'in 4'üncü maddesinin Seri:V, No:20 Tebliğ ile değişik 5'inci fıkrası uyarınca göndermek zorunda oldukları hesap ekstresi, müşteri menkul kıymet hareket listesi ve müşteri menkul kıymet hareket dökümünün gönderilmesi esnasında, bir defaya

mahsus olmak üzere, kurtaj tarifesine ilişkin esaslarda değişiklik getiren 26.06.2003 tarih ve 33/766 sayılı Kurul kararının da duyurulması,

b) Talebimiz doğrultusunda 26.06.2003 tarih ve 33/766 sayılı Kurul kararının Birliğimiz tarafından ulusal çapta yayım yapan günlük iki gazetede ilan edilerek duyurulması,

suretiyle Kurul'un 26.06.2003 tarih ve 33/766 sayılı Kararında belirtilen bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmiş olacağına,

karar verilmiştir.

Bu husus 02.07.2003 tarih ve 98 no.lu Genel Mektubumuz ile üyelerimize duyurulmuş olup, ilgili Genel Mektubumuza Birliğimizin internet sitesinden ulaşabilmektedir. Söz konusu Kurul kararı, 07.07.2003 tarihinde Birliğimiz tarafından ulusal çapta yayımlanan günlük iki gazetede ilan verilmek suretiyle yerine getirilmiştir.

Yaz Dönemi Lisanslama Eğitim Programımız Açıklandı

92 No'lu Genel Mektup ile duyurmuş olduğumuz Sermaye Piyasası Faaliyetleri Temel ve İleri Düzey ile Türev Araçlar sınavlarına yönelik yaz dönemi eğitim programlarımızın tarihleri, gelen başvurular doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Eğitimlerimize başvurular devam etmekte olup, katılım için bir ön şart bulunmamaktadır.

Yaz Dönemi Lisanslama Eğitim Programı			
Tarih	Eğitim Adı	Lisans Türü	Süre
21 Temmuz	İlgili Vergi Mevzuatı	Temel Düzey	1 gün
6-7 Ağustos	Ticaret, Borçlar Hukuku*	İleri Düzey ve Türev Araçlar	1½ gün
12-14 Ağustos	Sermaye Piyasası Mevzuatı, İlgili Mevzuat* ve Etik Kurallar	Temel Düzey, İleri Düzey ve Türev Araçlar	2½ gün
19-21 Ağustos	Temel Finans Matematiği, Değerleme Yöntemleri, Muhasebe ve Mali Analiz	Temel Düzey	3 gün
19-21 Ağustos	Ulusal ve Uluslararası Piyasalar	İleri Düzey	3 gün
22-23 Ağustos	Genel Ekonomi ve Mali Sistem	Temel Düzey, İleri Düzey ve Türev Araçlar	2 gün
26-27 Ağustos	Analiz Yöntemleri	İleri Düzey	2 gün
28 Ağustos	Takas ve Operasyon İşlemleri	Temel Düzey	1 gün
2 Eylül	İlgili Vergi Mevzuatı	İleri Düzey ve Türev Araçlar	1 gün
3 Eylül	Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Araçları	Temel Düzey	1 gün
4-7 Eylül	Finansal Yönetim	İleri Düzey	4 gün
9 Eylül	Tahvil ve Bono Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
9-10 Eylül	Muhasebe, Denetim ve Etik Kurallar	İleri Düzey	2 gün
10 Eylül	Hisse Senedi Piyasaları	Temel Düzey	1 gün
11 Eylül	Diğer Teşkilatlanmış Piyasa ve Borsalar	Temel Düzey	1 gün
13-14 Eylül	Genel Ekonomi	Temel Düzey	2 gün

* İleri Düzey'de, Sermaye Piyasası Mevzuatı, Ticaret, Borçlar Hukuku ve İlgili Mevzuat tek bir modül oluşturmakla beraber, eğitim iki bölüm halinde verilmektedir.

Güncellenen eğitim programımıza www.tspakb.org.tr adresindeki internet sitemizden erişebilirsiniz.

Birliğimiz, misyonundan hareketle, Sermaye Piyasası Lisanslama Sınavlarına hazırlık kapsamındaki eğitim faaliyetleri yanında, sermaye piyasası çalışanlarımızın ihtiyaçlarına yönelik eğitimler düzenlenmek üzere çalışmalar da yürütmektedir. Hukuk/Mevzuat, Finans/Ekonomi, Muhasebe, Uluslararası Piyasalar, Türev Araçlar ve Pazarlama/Satış

başlıkları altında sektör çalışanlarının mesleki donanımlarını artıracak güncel konuları içeren eğitim programlarımız, yaz dönemi sonunda üyelerimize duyurulacaktır.

Rakamlarla Borsa Dışı İşlemler

Borsa Dışında işlem gören Tümteks ve Boyasan Tekstil, Haziran ayında İMKB Yönetim Kurulu'nun kararı ile Gözaltı Pazarında yeniden işlem görmeye başlamıştır. Böylece, Borsa Dışı İşlemler pazarında 13 hisse senedi kalmıştır. 6 Haziran-8 Temmuz 2003 döneminde bu senetlerin 5'inde işlem gerçekleşmiş ve hacim 55,7 milyar TL olmuştur. Borsa dışı işlemlerin başladığı 19 Ağustos 2002 tarihinden beri gerçekleşen toplam hacim ise 213,4 milyar TL'yi bulmuştur.

19 Ağustos 2002-8 Temmuz 2003 döneminde, pazarda işlem yapmak üzere başvuran kurum sayısı değişmeyerek 90'da kalırken, son dönemde sisteme emir girişi gerçekleştiren kurum sayısı 68 olarak gerçekleşmiştir.

Sisteme 6 Haziran-8 Temmuz 2003 döneminde girilen 2.281 emir ile birlikte emir sayısı 51.255'e ulaşmıştır. En çok emir girilen 3 hissedeki emir sayısı, toplamın %50'sine tekabül etmekte olup, bu hisseler sırasıyla EGS Holding (602), Medya Holding (309) ve Sabah Yayıncılık (218)'tir.

	06.06.2003-08.07.2003 Tarihleri Arasındaki Borsa Dışı İşlemler				
	En Düşük Fiyat	En Yüksek Fiyat	Ortalama Fiyat	Toplam Lot	Hacim (mn. TL)
Alfa Menkul	2,100	2,100	2,100	19,435	40,814
Boyasan Tekstil	1,000	1,200	1,074	3,439	3,694
Egeser Giyim	400	400	400	180	72
EGS Holding	80	80	80	29,700	2,376
Sabah Yayıncılık	200	200	200	43,676	8,735

Kaynak: TSPAKB

Ayın İnceleme Konusu

Aracı Kurumların 2003/03 Faaliyetleri

Birliğimizin aracı kurum sektörünün faaliyetlerini daha yakından takip etme amacı doğrultusunda, aracı kurumların üç aylık finansal verileri ilk defa olarak Haziran ayı raporumuzda konsolide edilmişti. Bu ay ise, aynı dönemin faaliyet verileri ele alınmaktadır. Sektör analizinde kullanılan veriler 117 kurumun verileri konsolide edilerek oluşturulmuştur. Detaylı veriler internette www.tspakb.org.tr adresinde yer almaktadır.

Hisse Senetleri Piyasası Faaliyetleri

2003 yılının ilk çeyreğinde, İMKB birincil piyasa, ikincil piyasa, özel emirler ve toptan satışlar pazarındaki toplam işlem hacmi 22,2 katrilyon TL (13,5 milyar \$) ile 2002 yılının aynı dönemine kıyasla %12 gerilemiştir. %29,4'ü bulan tüketici fiyatları endeksi artışıyla kıyaslandığında ise işlem hacmindeki gerileme reel anlamda %32'ye çıkmaktadır.

Hükümetin ekonomik programa ilişkin olarak IMF ile görüşmelerini sürdürdüğü ve Irak'a ABD liderliğindeki saldırının gündemde olduğu bu üç ayda, işlem hacminin müşteri bazındaki dağılımında kayda değer bir değişiklik gözlenmemiştir. Yurtiçi bireysel müşteriler işlem hacminin %78'ini oluştururken, yurtdışı yatırımcıların payı %9'da kalmıştır. Bu oran 2002 yılının ilk çeyreğinde

Müşteri Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi			
	2002/03	2002	2003/03
Yurtiçi Yatırımcı	91.70%	90.00%	91.40%
Bireysel	75.20%	77.50%	77.60%
Kurumlar	10.70%	8.30%	9.90%
Kurumsal Yatırımcılar	5.80%	4.30%	3.80%
Yurtdışı Yatırımcı	8.30%	10.00%	8.60%
Bireysel	0.50%	0.60%	0.40%
Kurumlar	3.60%	3.10%	2.40%
Kurumsal Yatırımcılar	4.20%	6.30%	5.80%
TOPLAM	100.00%	100.00%	100.00%

%8 iken, yıl toplamında %10'a yükselmiştir.

Departman bazında işlem hacmi dağılımı incelendiğinde, acente şubeleri üzerinden gerçekleştirilen işlem hacminde hem 2002'nin ilk üç ayına, hem de 2002 toplamına kıyasla bir artış gerçekleştiği gözlenmektedir. Yılın ilk çeyreğinde acente şubelerinin hisse senedi işlem hacmindeki payı %21'e çıkarken, internet üzerinden gerçekleşen işlemlerin payı da %3'e yükselmiştir.

Son yıllarda şube, acente, iribat bürosu, internet ve çağrı merkezinden yapılan işlemlerin toplam işlem hacmindeki payının arttığı (2002/03'te %45, 2003/03'te %49) gözlenmektedir. Yurtiçi pazarlama (merkez) bölümlerinden yapılan işlemlerin payı ise fazla değişmeyerek %31'de kalmıştır.

Aracı kurumların kendi nam ve hesaplarına yaptıkları işlemleri gösteren kurum portföyü işlemlerinin payı da %7'ye gerilemiştir.

Departman Bazında Hisse Senedi İşlem Hacmi			
	2002/03	2002	2003/03
Yurtiçi Pazarlama	30.80%	30.80%	31.20%
Şubeler	20.10%	22.80%	20.20%
Acenteler	19.20%	18.10%	21.40%
İrtibat Bürosu	3.60%	3.40%	3.60%
İnternet	1.70%	2.20%	3.00%
Çağrı Merkezi	0.70%	0.70%	0.70%
Yatırım Fonları	4.30%	3.80%	3.10%
Portföy Yönetimi	1.60%	1.30%	1.30%
Kurum Portföyü	9.70%	7.20%	6.90%
Yurtdışı Müşteriler	8.30%	10.00%	8.60%
TOPLAM	100.00%	100.00%	100.00%

	Kurumsal Finansman Faaliyetleri (Proje Sayıları)					
	2002/03	2002	Yeni	2003/03		
	Tamamlanan	Tamamlanan	Sözleşme	Tamamlanan	Tamamlan-	Devreden
Halka Arz	3	4	12	1	4	26
SAB-Alış	1	3	4	0	1	10
SAB-Satış	2	4	3	1	5	50
Finansal Ortaklık	1	4	3	1	5	14
Özelleştirme-Alış	0	0	1	0	1	6
Özelleştirme-Satış	0	4	4	4	1	6
Sermaye Artırımı	22	83	10	12	0	13
Temettü Dağıtım	7	47	8	3	0	9
Diğer Danışmanlık	2	20	16	7	0	17
TOPLAM	37	169	61	29	17	151

Yatırım Bankacılığı Faaliyetleri

Aracı kurumların yatırım bankacılığı faaliyetleri ile ilgili olarak, Birliğimiz sözleşme sayısı istatistiklerini düzenlemektedir. Buna göre, yılın ilk çeyreğinde toplam 61 tane yeni sözleşme imzalanmıştır. Önceki yıldan devreden projeler ile bu projelerden 29 tanesi tamamlanmıştır.

Olumsuz piyasa koşulları neticesinde halka arz faaliyetleri olumsuz etkilenmiştir. 1990-1999 arasındaki 10 yılda yıllık ortalama halka arz sayısı 23 idi. 2000 yılında ise, uygulanan ekonomik programın yarattığı iyimserlik havası içinde 35 adet halka arz yapılmıştı. Ancak, daha sonra yaşanan ekonomik daralmaya paralel olarak, piyasa şartlarının olumsuz dönmeye, 2001 yılında halka arz edilen şirket sayısının 1'de, 2002 yılında ise 4'te kalmasına neden olmuştur.

Bu yılın ilk üç ayında, süregelen belirsizlikler tamamlanan halka arz sayısının 1'de kalmasına yol açmıştır. Gerçekleşen bu halka arzın büyüklüğü 14,2 trilyon TL (8,5 milyon \$) seviyesinde

olmuştur. Ancak, aracı kurumların bu dönemde imzaladığı 12 yeni halka arz sözleşmesi ile beraber, toplam 26 proje ileriki dönemlere devretmiştir. Bu dönemde toplam 4 adet halka arz sözleşmesinin süresi dolmuş veya feshedilmiştir.

Büyük özelleştirme projelerinin gündemde olduğu bu sene, aracı kurumlar ilk üç ayda 4 adet özelleştirme projesinde satış tarafında ÖİB'ye danışmanlık hizmeti vermiştir. Bu konuda 6 adet proje ise devam etmektedir.

Şirket satın alma / birleşme

(tabloda SAB) tarafında ise, satış tarafında yalnızca 1 adet proje tamamlanmış olmakla beraber, üzerinde çalışılan 50 proje devam etmektedir.

Halka açık şirketlerin temettü dağıtım ve sermaye artırımı işlemlerinde ise, 2003 yılının ilk çeyreğinde tamamlanan proje sayısı önceki yıla kıyasla gerileyerek toplam 29'dan 15'e inmiştir.

Portföy Yönetimi Faaliyetleri
Birliğimiz 2003 yılının ilk çeyreği itibariyle aracı kurumlardan alınan portföy yönetimi faaliyeti verilerinin kapsamını genişleterek, bireysel yatırımcı

Portföy Yönetimi

	2002/03	2002	2003/03
Portföy Yönetimindeki Yatırımcı Sayısı	1,264	-	793
Bireysel Yatırımcı Sayısı*	1,129	1,041	666
A Tipi Yatırım Fonu Sayısı	67	-	54
B Tipi Yatırım Fonu Sayısı	54	-	54
Diğer Kurumsal Yatırımcı Sayısı	11	-	10
Diğer Kurum Sayısı	3	-	9
Yönetilen Portföy Büyüklüğü (mlr TL)	2,888,782	-	3,787,008
Bireysel Yatırımcı Portföy Büyüklüğü*	117,369	310,286	96,125
A Tipi Yatırım Fonu Portföy Büyüklüğü	355,269	-	114,016
B Tipi Yatırım Fonu Portföy Büyüklüğü	2,394,597	-	3,555,237
Diğer Kurumsal Yatırımcı Portföy Büyüklüğü	18,481	-	16,889
Diğer Kurum Portföy Büyüklüğü	3,066	-	4,740

*2002 sonunda 310 trilyon TL'lik portföy büyüklüğünün 191 trilyon TL'lik kısmı tek bir aracı kurum tarafından yönetilmekte olup, bu kurum 2003 yılında faaliyetlerini iştiraki olan portföy yönetim şirketine devretmiştir.

Portföy Yönetim Şirketleri

	2002/03	2003/03
Portföy Yönetimindeki Yatırımcı Sayısı	1,308	1,818
Bireysel	1,150	1,614
Kurumsal-Tüzel	158	204
Yönetilen Portföy Büyüklüğü (milyar TL)	3,625,251	9,480,146
Bireysel	76,741	166,246
Kurumsal-Tüzel	3,548,710	9,313,900

Kaynak: SPK

bilgilerinin yanı sıra, kurumsal yatırımcı bilgilerini de dahil etmiştir. Buna göre, aracı kurumlarda Mart 2003 sonu itibarıyla portföy yönetiminde 1.014 bireysel ve kurumsal yatırımcının toplam 3,8 katrilyon TL'lik portföyü bulunmaktadır. Rakamları değerlendirirken, herhangi bir bireysel yatırımcının birden fazla aracı kurumda hesabı bulunabileceği göz önüne alınmalıdır.

Aracı kurumların yönettiği A tipi yatırım fonu sayısı geçen yılın aynı dönemine kıyasla 13 adetlik bir düşüşle 54'e inmiştir. Bu fonların toplam portföy büyüklükleri ise, üçte birine inmiştir. Aracı kurumların yönettiği B tipi fonların sayısı değişmezken, portföy büyüklüğü büyük oranda Likit fonlardaki büyüme neticesinde 2,4 katrilyon TL'den, 3,6 katrilyon TL'ye yükselmiştir (reel %15 artış).

Bireysel yatırımcılar tarafında ise, yatırımcı sayısı %41 oranında azalırken, portföy büyüklüğündeki düşüş %18'de kalmış, diğer bir deyişle kişi başı

bireysel portföy büyüklüğü %39 oranında (reel %7) artmıştır.

Sonuçta, aracı kurumların portföy yönetimi hizmeti sundukları toplam yatırımcı sayısı %37 oranında düşüşle 793'e inmiştir. Ancak, yönetilen portföy büyüklüğü %31'lik artışla (reel %1) 3,8 katrilyon TL olmuştur.

Aracı kurumların portföy yönetimi faaliyetlerinden yararlanan bireysel ve kurumsal yatırımcı sayısındaki düşüş, büyük oranda bazı portföylerin portföy yönetim şirketlerine devredilmesinden kaynaklanmaktadır.

SPK verilerine göre, portföy yönetim şirketlerindeki bireysel müşteri sayısı Mart 2002 ile Mart 2003 arasında 464 kişilik artışla 1.614 olmuştur. Bireysel yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğü ise %54 artışla (reel %19) 103 trilyon TL olmuştur. Yönetilen toplam portföy büyüklüğü ise %162 (reel %102) büyümüş ve 9,5 katrilyon TL'ye yükselmiştir.

Kredili İşlemler

Aracı kurumlarla kredili işlem sözleşmesi bulunan müşteri sayısı geçtiğimiz yıl artış trendine girmiştir. Ancak, yılın ilk üç ayında hem yurtdışı hem de yurtiçinde süregelen belirsizlikler, aktif olarak kredi kullanan müşteri sayısının 2002 sonuna kıyasla gerilemesine neden olmuştur. Bir müşterinin bir çok aracı kurumda hesabı bulunma imkanı dolayısıyla burada da mükerrer sayım olabilmektedir. Yine de, kişi başına kullanılan kredi miktarı değişmeyerek 10,7 milyar TL'de kalmıştır.

Erişim Ağı**Şube Ağı**

Aracı kurumların şube ağı incelendiğinde, toplam satış noktası sayısındaki azalmanın sürdüğü gözlenmektedir. 2003 yılı Mart sonu itibarıyla toplam satış noktası 3.963'e inmiştir. Daralma, büyük ölçüde acente şubelerindeki azalmayı yansıtmıştır. Yine de, yukarıda belirtildiği üzere, acente şubelerinin işlem hacmindeki payı artmıştır. Bu durum verimlilikte artışa işaret etmektedir.

İnternet İşlemleri

İnternet üzerinden hizmet sunan kurum sayısı 2003'ün ilk çeyreğinde 43'e çıkmıştır. Bu dönemde, toplam hisse senedi işlem hacmi önceki yılın ilk üç ayına kıyasla gerilerken, internet üzerinden yapılan işlemlerde

Kredili İşlemler

	2002/03	2002	2003/03
Kredi Sözleşmeli Müşteri Sayısı	27,107	32,251	33,841
Kredi Kullanan Müşteri Sayısı	7,687	9,779	8,717
Kredi Hacmi (milyar TL)	66,929	104,397	73,108
Kredi Hacmi (milyon \$)	50	64	43

Şube Ağı

	2002/03	2002	2003/03
Şube	242	243	237
İrtibat Bürosu	92	96	93
Acente Şubesi	3,773	3,656	3,633
Toplam	4,107	3,995	3,963

%53'lük (reel anlamda %18) artış meydana gelmiştir. Geçen yılın ilk çeyreğine kıyasla internet üzerinden işlem yapan müşteri sayısı önemli bir artış sergilememiş, işlem hacminin artması kişi başı işlem hacminin büyümesi (reel %16) sonucunda ortaya çıkmıştır. İşlem kolaylığı sağlaması açısından yatırımcılar tarafından tercih edilen internet üzerinden yapılan işlemlerin toplam hisse senedi işlem hacmindeki payı %3'e yükselmiştir.

Personelin Departman Dağılımı

	2002/03	2002	2003/03
Şube, Acente, İrtibat Bürosu	27.40%	26.30%	27.20%
Mali ve İdari İşler	15.30%	14.90%	15.20%
Broker	12.70%	12.80%	13.00%
Diğer	12.30%	12.00%	12.10%
Dealer	9.10%	11.70%	8.90%
Yurtiçi Satış (Merkez)	5.80%	4.70%	5.40%
Araştırma	4.40%	4.20%	4.40%
İç Denetim-Teftiş	2.70%	2.90%	3.10%
Hazine	2.50%	2.70%	2.60%
Bilgi İşlem	2.40%	2.60%	2.50%
Kurumsal Finansman	1.80%	1.90%	2.10%
Yurtdışı Satış	1.40%	1.30%	1.30%
Portföy Yönetimi	1.30%	1.20%	1.40%
İnsan Kaynakları	1.00%	1.00%	0.90%
Toplam	100.00%	100.00%	100.00%

İnternet İşlemleri

	2002/03	2002	2003/03
Hisse Senedi Hacmi (trl. TL)	849	4,437	1,297
Hisse Senedi Hacmi (milyar \$)	0.63	2.94	0.79
Toplam İşlem Hacmindeki Pay	1.70%	2.20%	3.00%
Toplam İşlem Sayısı	796,984	3,636,665	932,684
İşlem Yapan Müşteri Sayısı	38,382	67,483	39,034
Aracı Kurum Sayısı	38	40	43

inmiştir. Aracı kurum başına ortalama çalışan sayısı da 2002 sonunda 56'dan 2003'ün ilk çeyreğinde 55'e gerilemiştir.

Çalışanların %45'ini kadınlar oluşturmaktadır. Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan rakamlara göre aynı dönemde Türkiye toplamında bu oran %28'dir.

Çağrı Merkezi İşlemleri

	2002/03	2002	2003/03
Hisse Senedi Hacmi (trl. TL)	323	1,360	315
Hisse Senedi Hacmi (milyar \$)	0.24	0.9	0.19
Toplam İşlem Hacmindeki Pay	0.60%	0.70%	0.70%
Toplam İşlem Sayısı	145,015	597,273	137,549
İşlem Yapan Müşteri Sayısı	19,391	37,951	18,432
Aracı Kurum Sayısı	13	14	13

Çalışanların departmanlara göre dağılımı, yılın ilk çeyreğinde önemli bir değişiklik sergilememiştir. Aracı kurumlarda çalışanların dörtte birinden fazlası şube, acente ve irtibat bürolarında görev yapmaktadır. Yurtiçi Satış, Broker ve Dealer'lar ile beraber yurtiçi müşterilere doğrudan hizmet veren çalışanlar toplamın %55'ini oluşturmaktadır. Mali ve İdari İşler de, %15'lik payla, çalışan sayısının yüksek olduğu bir bölümdür.

Çağrı Merkezi İşlemleri

İnternet üzerinden yapılan işlemlerde artış gözlenirken, aracı kurum müşterilerinin çağrı merkezleri aracılığıyla gerçekleştirdikleri işlemler ve işlem yapan müşteri sayısı ilk çeyrekte 2002 yılının aynı dönemine kıyasla hemen hemen aynı seviyede kalmıştır. Toplam işlem hacminin de yılın ilk üç ayında geçen seneki seviyesinde kaldığı göz önüne alındığında, çağrı merkezlerinden yapılan hisse senedi işlemlerinin toplamdaki

payı fazla değişmeyerek %0,7 gibi düşük bir seviyede kalmıştır.

Personel Profili

Aracı kurumlarda çalışan sayısı, işlem hacmi ve aracı kurumların karlılığındaki düşüşe bağlı olarak 2003 yılının ilk çeyreğinde de gerilemeye devam etmiştir. 2002 sonunda 6.636 olan çalışan sayısı, 213 kişilik düşüşle 6.423'e

Aracı Kurumların Toplam Personel Sayısı

	2000	2001	2002/03	2002	2003/03
Toplam	8,336	7,156	6,971	6,636	6,423

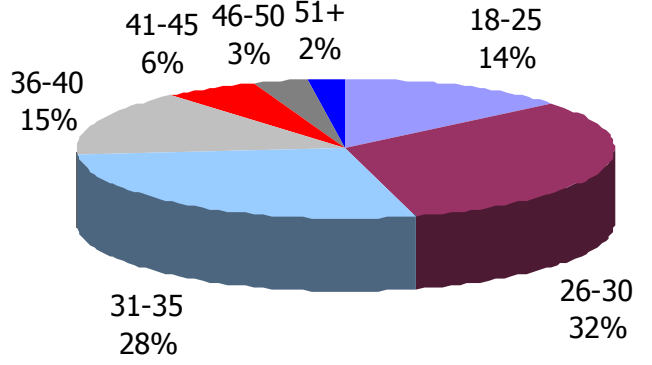
Genel olarak, aracı kurum çalışanlarının eğitim durumu bir hayli yüksektir. Sektörde görev alanların %69'u bir yükseköğrenim diploması sahibidir. Kadın ve erkeklerde bu oran aynıdır. 2002 yılı sonu için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan rakamlara göre toplam işgücünün yalnızca %10'u (kentlerde %16'sı) yükseköğrenim görmüştür.

Aracı kurum çalışanlarının yaş ortalaması da Türkiye işgücü ortalamasının altındadır. Toplam işgücünün yalnızca %52'si 34 yaş ve altında iken, aracı kurumlarda çalışanların %74'ü 35 yaş ve altındadır. Kadınlarda oran %82 ile daha yüksek iken, sektörde çalışan erkeklerin %67'si 35 yaş ve altındadır.

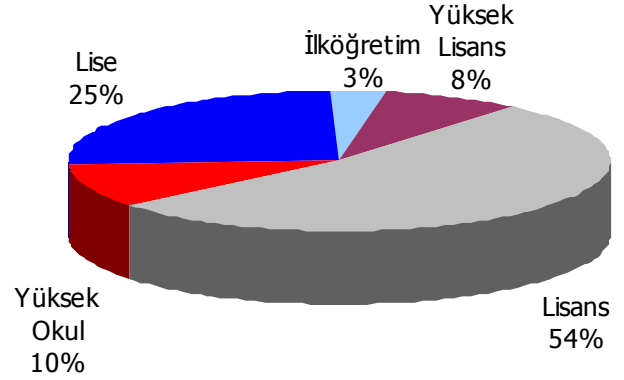
Sektörün kısa tarihi ve çalışanların yaş dağılımı doğrultusunda iş tecrübesi nispeten düşüktür. Çalışanların %57'sinin tecrübesi 5 yılın üzerinde olup, kadınlarda bu oran %54'e inmektedir. Yine de, toplamda çalışanların iş tecrübesinin arttığı gözlenmektedir. 2002'nin ilk çeyreğindeki 5 yılın üzerinde tecrübesi olanların oranı %53 (kadınlarda %48) idi.

Sonuç olarak sektörde, cinsiyet dağılımı dengeli olmakla beraber, kadınların yaş ortalaması ve iş tecrübesi erkeklere kıyasla daha düşüktür. Öte yandan, sektörde daralmanın daha ziyade daha az tecrübeli/genç çalışanları etkilediği gözlenmektedir. Bu durum, sektöre yeni giriş olmadığı ve sektörden çıkışların da öncelikle düşük tecrübeli çalışanlar tarafında gerçekleştiğine işaret etmektedir.

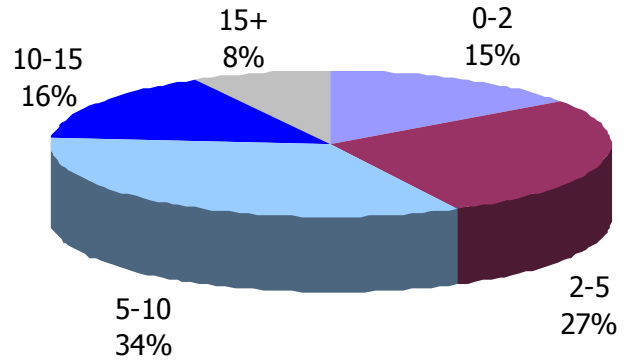
Çalışanların Yaş Dağılımı

Çalışanların Öğrenim Durumu

Çalışanların İş Tecrübesi (yıl)

Notlar...

TSPAKB TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

Büyükdere Caddesi No:173
1. Levent Plaza A Blok Kat:4
1. Levent 34394 İstanbul
Tel.: 212-280 85 67
Faks: 212-280 85 89
İnternet: www.tspakb.org.tr
E-posta: tspakb@tspakb.org.tr

TSPAKB adına İmtiyaz Sahibi: Müslüm Demirbilek

Genel Yayın Yönetmeni: Turgut Tokgöz

e-birlik, TSPAKB'nin aylık iletişim
organı olup, para ile satılmaz.

Basım Yeri: Printcenter
Tel.: 212-282 41 90
Faks: 212-280 96 04

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (TSPAKB), aracı kuruluşların üye olduğu, kamu tüzel kişiliğini haiz özdüzenleyici bir meslek kuruluşudur.

Birliğin 119 aracı kurum ve 46 banka olmak üzere toplam 165 üyesi vardır.

Misyonumuz;
Sermaye piyasamızın geliştirilmesi ve ülke ekonomisine katkı ana hedefi doğrultusunda; tüm çalışanları en üst derecede mesleki bilgi ile donatılmış, etik değerlere bağlı, rekabeti yatırımcılara daha kaliteli ürün ve hizmet sunumu şeklinde algılayan, saygın bir meslek mensupları kitlesi oluşturmaktır.

Sayın Üyemiz,

TSPAKB Aylık Bülteni "e-birlik" düzenli olarak size, sektörümüzün ilgili kurum ve kuruluşlarına ve basına ulaştırılıyor. Aldığımız geri bildirimler bizleri cesaretlendiriyor ve daha iyisini yapmamız konusunda teşvik ediyor. İlginize teşekkür ederiz.

Dileğimiz bu bültende sizlerin de aktif şekilde yer alması.

Lütfen, sermaye piyasamıza ve sektörümüze ilişkin her türlü görüş, düşünce, eleştiri, dilek ve temennilerinizi bize iletin, bunlara "e-birlik"te yer verelim. Yazılarınızı tspakb@tspakb.org.tr adresimize bekliyoruz.

Esenlik dileklerimizle,

"e-birlik"

Bu bülten Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği ("TSPAKB") tarafından bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu bültende yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki değerler hazırlandığı tarih itibarıyla güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Bilgilerin hata ve eksikliğinden ve ticari amaçla kullanılmasından doğabilecek zararlardan TSPAKB hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Bu bültende yer alan bilgiler kaynak gösterilmek şartıyla izinsiz yayınlanabilir.